

Obsah

Seznam zkratk	8
1 Veřejné zdravotnictví jako medicínský obor, jeho historie a současnost	9
1.1 Počátky veřejného zdravotnictví	10
1.2 Veřejné zdravotnictví za první republiky (1918–1938)	11
1.3 Veřejné zdravotnictví v letech 1948–1989	12
1.4 Veřejné zdravotnictví po roce 1989 a v současnosti	12
1.5 Principy současného českého veřejného zdravotnictví	14
2 Modely zdravotnických systémů, výdaje na zdravotnictví	15
2.1 Základní modely zdravotnických systémů	17
2.1.1 Státní zdravotnictví	17
2.1.2 Zdravotnický systém založený na zdravotním pojištění	18
3 Prevence nemocí a systém léčebně preventivní péče v České republice	20
3.1 Prevence a její druhy	21
3.2 Veřejné zdravotní pojištění	21
3.3 Léčebně preventivní péče	23
3.3.1 Druhy zdravotní péče	23
3.3.2 Formy zdravotní péče	24
4 Národní zdravotnický informační systém a Národní zdravotnický informační portál	28
4.1 Národní zdravotnický informační systém	28
4.2 Národní zdravotnický informační portál	28
5 Zdraví a jeho determinanty, životní styl a jeho rizikové a protektivní faktory, syndrom rizikového chování	30
5.1 Definice „zdraví“	30
5.2 Determinanty zdraví	31
5.3 Spravedlnost v péči o zdraví (ekvita)	33
5.4 Životní styl a jeho faktory	34
5.5 Rizikové chování (syndrom rizikového chování)	35
5.6 Výživa	36
5.7 Hypertenze	40
5.8 Zvýšená hladina krevních tuků	41
5.9 Poruchy příjmu potravy	42
5.10 Alternativní výživa	45
5.11 Výživová doporučení	46
5.12 Pohybová aktivita	49
5.13 Doporučení WHO a EU k realizaci zdraví prospěšné pohybové aktivity (HEPA)	51

5.14	Kouření	52
5.14.1	Problematika závislosti na tabáku	53
5.15	Alkohol	59
5.15.1	Problematika závislosti na alkoholu	60
5.15.2	Fetální alkoholový syndrom	61
5.16	Nelegální návykové látky, gambling, netolismus	63
5.16.1	Závislost na nelegálních látkových drogách	64
5.17	Stres	75
5.18	Reprodukční zdraví a rizikové sexuální chování	78
5.19	Úrazy	79
6	Zdravotní gramotnost	84
6.1	Srovnávací studie zdravotní gramotnosti v zemích EU	86
6.2	Zvyšování zdravotní gramotnosti v České republice	86
6.2.1	Druhy intervencí ke zvýšení zdravotní gramotnosti	88
6.2.2	Zvyšování zdravotní gramotnosti cílových populačních skupin v každodenní praxi zdravotnického pracovníka	89
6.3	Poradenství ve vybraných oblastech životního stylu poskytované zdravotníky	93
6.3.1	Poradenství v oblasti zdravé výživy	93
6.3.2	Poradenství v oblasti podpory zdraví prospěšné pohybové aktivity	94
6.3.3	Poradenství při odvykání kouření	95
6.3.4	Poradenství při nadměrné stresové zátěži	96
6.3.5	Poradenství u rizikového pití alkoholu	99
6.3.6	Poradenství při užívání nelegálních návykových látek	100
6.3.7	Peer programy	101
6.3.8	Hodnocení efektu výchovy ke zdraví a zvýšení zdravotní gramotnosti	102
7	WHO a podpora veřejného zdraví	103
7.1	Struktura WHO	103
7.2	Úloha WHO v podpoře veřejného zdraví členských států	104
7.3	Komunitní programy WHO zaměřené na podporu veřejného zdraví realizované v České republice	105
8	EU a podpora veřejného zdraví	109
8.1	Zdravotní stav populace EU	109
8.2	Zdravotní politika EU	109
9	Česká republika a veřejné zdraví	112
9.1	Zdravotní politika České republiky	112
9.2	Legislativa (zákonné normy)	113
9.3	Koncepce a strategické dokumenty	113
9.4	Financování aktivit na podporu veřejného zdraví	118

10 Zdravotní stav populace obyvatel EU a ČR, statistické proměnné, vývojové trendy, monitoring	120
10.1 Zdravotní stav obyvatel Evropské unie	120
10.2 Zdravotní stav obyvatel České republiky	121
10.3 Statistická data a statistické proměnné	125
10.4 Studie zdravotního stavu populace	127
10.5 Monitoring zdraví a životního prostředí	129
11 Screening, screeningové onkologické programy v ČR, kardiovaskulární a diabetický screening	130
11.1 Screeningové onkologické programy v ČR	130
11.1.1 Mamografický screening	131
11.1.2 Kolorektální screening	133
11.1.3 Cervikální screening	134
11.1.4 Screening karcinomu prostaty	136
11.1.5 Screening karcinomu plic	138
11.2 Kardiovaskulární screening	138
11.3 Diabetický screening	140
11.4 Screening časného záchytu výdutě břišní aorty	141
11.5 Efektivita screeningových programů	141
12 „Quick buys“ („rychlé nákupy“)	143
Rejstřík	145